

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 10.7.2007
KOM(2007) 396 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI BEI
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

**dėl Bendrijos dioksinų, furanų ir polichlorintų bifenilų strategijos (COM(2001) 593)
įgyvendinimo – antroji pažangos ataskaita**

{SEK(2007) 955}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI BEI EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI

dėl Bendrijos dioksinų, furanų ir polichlorintų bifenių strategijos (COM(2001) 593) įgyvendinimo – antroji pažangos ataskaita

Aplinkybės

Dioksinai, furanai ir polichlorinti bifeniilai (PCDD, PCDF ir PCB) – tai toksinių cheminių medžiagų, kurios išlieka aplinkoje, kaupiasi gyvuose organizmuose per maisto grandinę ir pasižymi neigiamo poveikio žmonių sveikatai bei aplinkai rizika, grupė. Šios medžiagos gali pakenkti imuninei, nervų, endokrininei sistemoms, reprodukcinėms funkcijoms, spėjama, kad gali sukelti ir vėžį. Ypač jos kenksmingos dar negimusiems kūdikiams ir naujagimiams. Neigiamas ilgalaikio kontakto su net mažiausiu dioksinų, furanų ir PCB kiekiu poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai kelia didelį visuomenės, politikų ir mokslininkų susirūpinimą.

Per pastaruosius du dešimtmečius dioksinų, furanų ir PCB aplinkoje ir žmogaus organizme bendrai sumažėjo, visų pirma dėl pramoninių išmetamųjų teršalų šaltinių, pvz., atliekų deginimo, kontrolės. Tačiau atsižvelgiant į šių cheminių medžiagų patvarumą reikėtų toliau stengtis mažinti antropogeninių išmetamųjų teršalų kiekį aplinkoje siekiant, kad jų liktų kuo mažiau, o jei įmanoma – kad iš viso neliktų. Be to, reikėtų dar labiau sumažinti šių medžiagų kiekį pašaruose ir maiste, kad sumažėtų jų poveikis žmonėms.

Kad į žmogaus organizmą šių medžiagų patektų mažiau, svarbu sumažinti jų kiekį maisto grandinėje, nes pagrindinis jų kelias į žmogaus organizmą – per vartojamą maistą. Į maisto grandinę jos patenka iš užterštos aplinkos. Pvz., į orą patekę dioksinai gali nusėsti ant augalų arba vandenyje, patekti į gyvūnų ir žuvų organizmus ir taip atsidurti maisto grandinėje. Todėl reikia imtis priemonių, kurios padėtų sumažinti dioksinų, furanų ir PCB tiek aplinkoje, tiek pašaruose ir maiste.

2001 m. spalio 24 d. Komisija priėmė komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, nustatantį Bendrijos dioksinų, furanų ir PCB strategiją¹ (toliau – Dioksinų strategija). Dioksinų strategiją sudaro dvi dalys: dioksinų, furanų ir PCB mažinimo *aplinkoje* veiksmai ir jų mažinimo *pašaruose ir maiste* veiksmai.

2001 m. gruodžio 12 d. Aplinkos taryba priėmė išvadas dėl Komisijos komunikato, kuriose parėmė Dioksinų strategiją ir paprašė Komisijos pateikti jos įgyvendinimo ataskaitą 2003 m. pabaigoje ir vėliau kas trejus metus. Pirmoji 2002–2003 m. pažangos ataskaita priimta 2004 m. balandžio 13 d.²

Šis komunikatas yra antroji pažangos ataskaita, kurioje apibendrinama Komisijos veikla aplinkos bei pašarų ir maisto srityse 2004–2006 m. Jį papildė priedas, kuriame pateikiami išsamesni techniniai pokyčių įvairiose srityse aprašymai (SEK(2007) 955).

---

¹ COM (2001) 593 galutinis.

² COM (2004) 240 galutinis.

Veikla aplinkos srityje

Dioksinai, furanai ir PCB įtraukti į kelias skirtingas aplinkos politikos sritis. Šiuo peržiūros laikotarpiu ypač svarbu, kaip įgyvendinamos dvi tarptautinės konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų (POT).

Dioksinai, furanai ir PCB, kaip ir kiti POT, yra pernešami į kitas valstybes ir kelia grėsmę aplinkai ir žmonių sveikatai visame pasaulyje. Ši visuotinė problema sprendžiama JT AP Stokholmo konvencijoje dėl patvariųjų organinių teršalų, kurios šalimi Bendrija tapo 2005 m. vasario mėn., ir 1998 m. JT EEK Tolinų oro teršalų pernašų konvencijos POT protokole.

Kad ES galėtų tinkamai įvykdyti šių dviejų tarptautinių konvencijų įpareigojimus, 2004 m. buvo priimtas Reglamentas (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų³. Šis reglamentas – labai svarbus pasiekimas mažinant dioksinų, furanų ir PCB. Reglamente valstybių narių reikalaujama sudaryti nacionalinius dioksinų, furanų ir PCB išmetimo aprašus ir nustatyti šių medžiagų kiekio mažinimo priemones. Valstybės narės parengė arba greitai parengs nacionalinius įgyvendinimo planus. Taip POT reglamentu užtikrinama, kad būtų prieinama daugiau informacijos apie dioksinų, furanų ir PCB išmetimą valstybėse narėse ir nustatytos nacionalinės jų išmetimo mažinimo priemonės.

Komisija parengė ir Bendrijos įgyvendinimo planą⁴, kuriame apibrėžiami būsimi ES lygio veiksmai. Rengiant šį planą buvo įvertinti prioriteti siekiant spręsti netyčinio POT, įskaitant dioksinus, furanus ir PCB, išmetimo problemą. Pirmiausia įgyvendinimo plane pažymima, kad reikėtų toliau spręsti pramoninių taršos šaltinių klausimą remiantis turima teisine sistema, įskaitant TIPK direktyvą⁵ ir Atliekų deginimo direktyvą⁶. Namų ūkių šaltiniai, pvz., gyvenamųjų patalpų šildymas malkomis ir anglimis, tampa vis didesne problema ir Komisija padės ją spręsti, skatindama suinteresuotųjų šalių ir valstybių narių patirties ir informacijos mainus.

Be šių bendrų pokyčių, įgyvendinant Dioksinų strategijos aplinkosaugos veiksmus 2004–2006 m. buvo padaryta pažanga tam tikrose specifinėse srityse.

Pramoninių išmetamųjų teršalų srityje toliau buvo siekiama nustatyti taršos prevencijos ir kontrolės geriausias turimas technologijas (GTT) ir 2006 m. buvo užbaigti paskutiniai šeši iš trisdešimt dviejų GTT informacinių dokumentų (BREF). Kai kurie anksčiau priimti informaciniai dokumentai, pvz., cemento ir kalkių, plaušienos ir popieriaus bei geležies ir plieno sektorių, jau pradėti peržiūrėti atsižvelgiant į naujus pokyčius.

2006 m. rugsėjo mėn. buvo priimta teminė *dirvožemio* apsaugos strategija. Į ją įtrauktas pagrindų direktyvos, kuria valstybės narės raginamos kovoti su dirvožemio tarša, sudaryti užterštų vietų aprašą ir jas atgaivinti, pasiūlymas. *Atliekų* srityje POT reglamente numatoma, kad POT teršalai turėtų būti sunaikinti arba negrįžtamai paversti kitomis medžiagomis. Ši

---

³ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų ir iš dalies keičiantis Direktyvą 79/117/EEB, OL L 158, 2004 4 30.

⁴ SEC(2007) 341.

⁵ 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos direktyva 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės, OL L 257, 1996 10 10, p. 26.

⁶ 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/76/EB dėl atliekų deginimo, OL L 332, 2000 12 28, p. 91.

bendra taisyklė turi tam tikrų išimčių ir 2006 m. bei 2007 m. buvo priimti du reglamentai⁷, nustatantys dioksinų, furanų ir PCB ribines vertes, kurių atvejų taikomos tos išimtys.

Siekiant *visuomenės prieigos prie* pramoninių išmetamųjų teršalų *duomenų*, 2006 m. sausio mėn. buvo priimtas visuomenei prieinamas naujas Europos teršalų registras (Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registras (EIIPTR))⁸. Palyginti su dabartiniu registru (Europos išmetamųjų teršalų registras (EITR)), naujajame nustatytos žemesnės dioksinų ir furanų ribos, nuo kurių privaloma atskaitomybė, ir įtraukiamas atskaitomybės apie PCB reikalavimas.

2002–2005 m. buvo atlikti dvejį dideli tyrimai siekiant surinkti visapusiškos informacijos apie dioksinius, furanus ir PCB ES 10. Rezultatai aptarti 2005 m. vasario mėn. Briuselyje surengtame seminare, kuriame atities prioritetais buvo paskelbti dabartinės teisinės sistemos įgyvendinimas ir didesnis dėmesys nedideliems namų ūkių taršos šaltiniams⁹.

Veikla pašarų ir maisto srityje

Dioksinų strategijoje pristatomas integruotas pašarų ir maisto teisės aktų įgyvendinimo metodas siekiant sumažinti dioksinų, furanų ir PCB maisto grandinėje. Šį integruotą metodą sudaro trys aspektai:

- (1) Nustatyti griežtus, bet realius didžiausius leistinus šių medžiagų kiekius pašaruose ir maiste atsižvelgiant į dioksinų mažinimo aplinkoje rezultatus;
- (2) Nustatyti ribinius teršalų kiekius, nuo kurių būtina imtis veiksmų, kai konstatuojama, kad teršalų kiekis pašaruose arba maiste viršija bazinį kiekį. Šių ribinių kiekių funkcija – ankstyvas perspėjimas;
- (3) Nustatyti tikslines ribas, kurios turi būti pasiektos per ilgesnį laiką, kad daugumos Europos gyventojų kontaktas su šiomis medžiagomis neviršytų Maisto produktų mokslinio komiteto rekomenduojamų ribų.

Per peržiūros laikotarpį buvo atnaujinti teisės aktai dėl cheminių medžiagų *didžiausio leistino kiekio* pašaruose ir maiste – į juos buvo įtraukti ir dioksinius panašūs PCB¹⁰, nustačius didžiausius leistinus suminius dioksinų, furanų ir dioksinius panašių PCB kiekius. Siekiant

---

⁷ 2006 m. liepos 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1195/2006, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų IV priedą, OL L 217, 2006 8 8, p. 1, ir 2007 m. vasario 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 172/2007, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų V priedą, OL L 55, 2007 2 23, p. 1.

⁸ 2006 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo, OL L 33, 2006 2 4, p. 1.

⁹ Tyrimų ataskaitas ir seminaro dokumentus galima rasti adresu http://ec.europa.eu/environment/dioxin/index.htm#enlarged_eu

¹⁰ 2006 m. vasario 3 d. Komisijos direktyva 2006/13/EB, iš dalies keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/32/EB dėl nepageidaujamų medžiagų pašaruose I ir II priedų įrašus apie dioksinius ir dioksinų tipo bifenilus (OL L 32, 2006 2 4, p. 44), skirta pašarams, ir 2006 m. vasario 3 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 199/2006, dėl dioksinų ir dioksinų tipo PCB, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 466/2001, nustatantį didžiausius leistinus tam tikrų teršalų maisto produktuose kiekius (OL L 32, 2006 2 4, p. 34), skirtas maistui. Pastarasis reglamentas pakeistas 2006 m. gruodžio 19 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1881/2006, nustatančiu didžiausias leistinas tam tikrų teršalų maisto produktuose koncentracijas (OL L 364, 2006 12 20, p. 5).

užtikrinti, kad pereinamasis laikotarpis būtų sklandus drauge su naujais didžiausiais leistiniais suminiais dioksinų, furanų ir į dioksinus panašių PCB kiekiais laikinai galios ir dabartiniai didžiausi leistini dioksinų ir furanų kiekiai.

Kadangi dioksinų ir į dioksinus panašių PCB šaltiniai skiriasi, palikti galioti 2002 m. dioksinų ir furanų *ribiniai kiekiai, nuo kurių būtina imtis veiksmų*, 2006 m. nustatyti nauji į dioksinus panašių PCB *ribiniai kiekiai, nuo kurių būtina imtis veiksmų*, bei tuo pat metu nustatyti didžiausi leistini suminiai dioksinų, furanų ir į dioksinus panašių PCB kiekiai¹¹.

Buvo peržiūrėti ir atnaujinti teisės aktai dėl pašarams ir maistui skirtos analitinės metodologijos ir stebėjimo siekiant įtraukti į dioksinus panašius PCB su nustatytais kiekiais ir atsižvelgti į sukauptą patirtį¹².

Europos maisto saugos tarnyba atliko į dioksinus nepanašių PCB pašaruose ir maiste pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai įvertinimą¹³. Atsižvelgiant į šio įvertinimo išvadas vyksta diskusijos dėl galimo privalomų į dioksinus nepanašių PCB kiekių pašaruose ir maiste nustatymo.

Moksliniai tyrimai

Siekiant gauti trūkstamų žinių apie dioksinus, furanus ir PCB šios medžiagos drauge su kitomis buvo tiriamos pagal Šeštąją bendrąją programą finansuojamuose mokslinių tyrimų projektuose, orientuotuose į šių medžiagų poveikį sveikatai, koncentraciją maisto grandinėje ir su aplinka susijusius aspektus. Dirvožemyje, vandenyje, aplinkos ore ir išmetamuosiuose teršaluose esančių šių medžiagų mokslinius tyrimus atliko ir Jungtinis tyrimų centras.

---

¹¹ 2006 m. vasario 6 d. Komisijos rekomendacija 2006/88/EB dėl dioksinų, furanų ir PCB sumažinimo pašaruose ir maisto produktuose (OL L 42, 2006 2 14, p. 26).

¹² OL L 364, 2006 12 20, p. 32. Reglamentas, pakeičiantis 2002 m. liepos 26 d. Direktyvą 2002/69/EB, nustatančią ėminių ėmimo ir analizės metodus vykdant oficialią dioksinų kontrolę ir nustatant dioksinų tipo PCB koncentraciją maisto produktuose (OL L 209, 2002 8 6, p. 5).

¹³ www.efsa.europa.eu/etc/medialib/efsa/science/contam/contam_opinions/1229.Par.0003.File.dat/contam_op_ej284_ndl-pcb_en1.pdf